

**Вінницький національний медичний університет
імені М.І. Пирогова
Міністерство охорони здоров'я України**

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИЩОЇ
МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ У РОЗРОБЦІ ТА
РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
СТРАТЕГІЇ ПОБУДОВИ НОВОЇ
СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В
УКРАЇНІ НА ПЕРІОД 2015-2025 р.р.**

Тези доповідей
навчально-методичної конференції
25 березня 2015 року

Вінниця – 2015

УДК: 378(61):614.2(477)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ У РОЗРОБЦІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ПОБУДОВИ НОВОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ НА ПЕРІОД 2015-2025 р.р.

Тези доповідей
навчально-методичної конференції
м. Вінниця, 25 березня 2015 року

Редакційна колегія: В.М. Мороз (головний редактор)
Ю.Й. Гумінський (відповідальний редактор)
Л. В. Фоміна

Відповідальний за випуск: А.М. Гулевич

Вища медична освіта повинна забезпечити високоякісну підготовку студентів і є важливою складовою реформування галузі охорони здоров'я та реалізації соціальних пріоритетів держави, оскільки від рівня підготовки майбутніх лікарів залежить якість надання медичної допомоги населенню країни. Сучасний розвиток медичної науки і практики зумовлюють необхідність вносити корективи в підготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників із наближенням їх освіти до міжнародних стандартів. Саме тому, якість освіти у вищих навчальних закладах необхідно покращити шляхом ефективної організації та інформатизації навчального процесу, впровадженням передових наукових розробок у практику викладання, забезпеченням високого професіоналізму викладачів, створенням сучасної навчально-методичної бази в усіх освітніх галузях, зокрема і медичній.

Збірник розрахований на всіх працівників медичної галузі.

© Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, 2015

Леонова Н.В., Руцька І.А., Марчук І.А.

Самостійна робота – як формування пізнавальної діяльності студентів-медиків

Сучасні темпи розвитку суспільства, економіки та соціальної сфери потребують від освітніх установ упровадження нових методів освіти. Основні завдання реформування системи вищої школи зводяться до розв'язання проблем як змістовного, так і організаційно-управлінського характеру, вироблення зваженої державної політики, її орієнтації на ідеали й інтереси нашої країни. Інтеграція України в Європейський освітній простір визначає реформування вітчизняної вищої школи.

Рівень розвитку студентів оцінюється його здатністю самостійно отримувати знання і використовувати їх у навчальній і практичній діяльності, тому провідним принципом організації моделі процесу є розвиток особистості студента. У формуванні творчої активності одне із провідних місць відводиться самостійній роботі студентів (СРС), яка є обов'язковою частиною навчальної діяльності та входить до складу кредитів ECTS кожної дисципліни. Основними принципами в організації СРС є свідомість і активність, систематичність і послідовність, зв'язок теорії з практикою. Види СРС визначено в типових навчальних програмах МОЗ України для кожного модуля, відповідно до поставленої кінцевої мети дисципліни, описаної в освітньо-професійній програмі спеціальності. Успішна реалізація самостійної роботи прямо пропорційна зацікавленості студента у підвищенні власного освітнього рівня, становлення професійних моральних, особистісних якостей майбутнього лікаря. У процесі СРС формується досвід творчої та дослідницької діяльності для вирішення нових проблем, досвід соціально-значущої діяльності.

У вищих медичних закладах існують різні види індивідуальної СРС: підготовка до підсумкових і практичних занять, участь у роботі студентських наукових гуртків, виступи та участь у наукових конференціях, олімпіадах, творчі індивідуальні завдання. Студентам можуть бути запропоновані наступні форми організації самостійної роботи: написання рефератів, навчальних історій хвороби, протоколів, ведення альбомів для самопідготовки. Загалом, пізнавальна активність студентів проходить під час аудиторних занять, консультативних годин, позааудиторно. У перших двох випадках самостійна робота здійснюється під керівництвом викладача, тоді як у останньому – без контролю викладача. Метою СРС на молодших курсах повинно бути розширення та закріплення базових знань та умінь, а на старших – розвиток творчого потенціалу. Першочерговим завданням викладача є орієнтація студента на його «креативну», творчу діяльність, а не на засвоєння «готової» інформації.

СРС гармонійно доповнює ефективні колаборативні підходи до навчання, коли вирішенням навчального завдання займається група студентів, при цьому кожен її учасник може самостійно вирішувати своє міні завдання і брати участь у загальному рішенні. СРС повинна мати цілеспрямований характер, спонукати студента працювати напружено під час її виконання, але,

Вищенаведені факти знайшли своє відображення в освітньо-кваліфікаційних характеристиках, які визначають основні вимоги до професійних якостей, знань і вмінь випускників вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації, необхідні для успішного виконання ними професійних обов'язків. Згідно з кваліфікаційними характеристиками лікар повинен “володіти як мінімум однією іноземною мовою на рівні професійного (переклад зі словником, складання анотацій, рефератів)”.

При підготовці фахівців читання має пріоритет перед навичками усного мовлення іноземною мовою, оскільки робота з науково-професійними текстами представляє собою невід'ємний елемент повсякденної діяльності сучасного лікаря – активного пошуку та засвоєння професійно значущої інформації з широкого кола джерел. Окрім того, навички роботи з текстом відкривають великі можливості для подальшого самостійного вивчення мови. Вміння студентів підбирати необхідний матеріал, обробляти його, складати вторинні тексти іноземною або рідною мовою є надійною основою для подальшого самостійного оволодіння іноземною мовою.

Окрім того, на заняттях з іноземної мови викладач має можливість формувати інші професійні навички та вміння, які вказані у кваліфікаційних характеристиках фахівця, наприклад, у своїй дослідницькій та професійній діяльності лікар повинен отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела, обробляти та аналізувати отриману інформацію. За твердженням психологів, відповідна організація навчального процесу може сприяти перенесенню вмінь і навичок пошуку та обробки інформації, що сформовані на заняттях іноземної мови, у мовленнєву діяльність рідною мовою. Отже, навчання обробці іншомовної фахової літератури сприяє розвитку у студентів якостей, передбачених кваліфікаційними характеристиками фахівця. Крім того, робота над іншомовною фаховою літературою розширює світогляд і ерудицію студентів, розвиває інтерес до професії, підвищує їх культурний рівень, що також відповідає кваліфікаційним характеристикам.

Професійно значущі для лікаря дії – аналіз, синтез, зіставлення, прогнозування, відновлення цілого по його складовим, висунення і захист гіпотез – органічно входять у процес роботи з текстом, процесуальний бік якого має аналітико-синтетичний характер і вимагає застосування цих розумових операцій. Відповідно до психологічної концепції навчальної діяльності, під час навчального процесу студенти не тільки набувають знань і навичок, але й змінюються самі, і змінюються вони у результаті виконання ними предметних дій.

Таким чином, можна зробити висновок, що на заняттях з іноземної мови відкриваються реальні можливості впливу на формування у студента тих якостей і вмінь, які будуть необхідні для нього у майбутній професійній діяльності.

Марчук І.А.

Економічні проблеми та перспективи в системі медичної освіти

Рівень розвитку будь-якої держави визначається, насамперед, рівнем освіти, тому що вона є основою розвитку особистості, суспільства і націй у

всіх розвинених демократичних країнах світу. Для пострадянських держав, у тому числі й для України, освіта - основа майбутнього, найбільш масштабна сфера суспільства, його політичної, соціально-економічної, культурної й наукової організації, спосіб відтворення й нарощування інтелектуального, духовного потенціалу, виховання патріота і громадянина, діючий метод модернізації суспільства, зміцнення авторитету держави на міжнародній арені.

Величезна роль у подоланні найгостріших глобальних проблем людства належить освіті, тому XXI сторіччя і називають сторіччям знань. Стає очевидним, що саме рівень розвитку вищої освіти буде визначати майбутнє країни. Світ кардинально змінюється, якщо у минулому сторіччі обсяг знань збільшувався у двічі кожні тридцять років, то зараз кожний рік знання оновлюються, за деякими оцінками, на 15%. В зв'язку з цим підвищуються вимоги суспільства до якості професійної освіти, постійно оновлюються технології навчання, змінюються економічні умови, в яких працюють вищі навчальні заклади, загострюється конкурентна боротьба на ринку освітніх і наукових послуг, змінюється позиція держави по відношенню до вищої освіти.

В цих умовах необхідно постійно вдосконалювати якість освітніх, наукових, інформаційних та інших послуг. Така діяльність неможлива без всебічної підтримки держави. Державна політика в сфері освіти повинна бути спрямована на створення необхідних умов для повноцінної якісної освіти, враховувати інтереси та здібності особистості, забезпечувати досягнення конкурентноздатного рівня для усіх ступенів освіти. Підвищення якості освіти необхідно для реалізації основної мети професійної освіти – підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня і профілю, компетентного, відповідального, який вільно володіє своєю професією та орієнтованого в суміжних галузях діяльності, здатного до ефективної праці за фахом на рівні світових стандартів, до постійного професійного росту.

Головною проблемою, на вирішення якої розроблено стратегію є неготовність економіки України до адекватної відповіді як на зовнішні, так і внутрішні умови постійного загострення глобальних викликів. Україна хронічно відстає від більшості країн майже за усіма макроекономічними критеріями та оцінками, залишається на периферії світових інноваційних систем, що гальмує подальший розвиток.

Трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні протягом останніх років торкнулися усіх сфер життя суспільства, особливо це стосується системи медичної освіти.

Медична етика має внутрішній зв'язок з компетентністю, класифікацією лікарів, медичних сестер за їх діловими якостями. Поєднання моральних якостей, з професійними знаннями, навичками і досвідом створює своєрідну домінуючу, яка реалізується під час виконання професійного обов'язку. Професійна медична мораль має відповідні кодекси певних положень стосовно трудової діяльності, які сприяють виробленню у медичного персоналу здатності до моральної орієнтації у складних ситуаціях, які вимагають моральноділових і соціальних якостей. В останні роки людство

стало усвідомлювати обмеженість і небезпеку подальшого розвитку шляхом економічного зростання та нарощування технічного потенціалу.

Однак освітні системи не виконують своєї головної функції - формування творчого потенціалу суспільства, тому що кризові явища спостерігаються у національних освітніх системах різних країн і їх неможливо вирішити в межах окремої країни. Криза в системі освіти спостерігається і в Україні. Сьогодні вищим навчальним закладам доводиться працювати в складних умовах. Політична нестабільність, економічний спад ще більш об'єктивізували усі недоліки вітчизняного вищої освіти:

- низька оплата праці фахівців девальвувала цінність вищої освіти, його елітарність і статус;
- для підготовки висококласних фахівців немає відповідної наукової й методичної бази;
- надзвичайне захоплення професійною підготовкою приводить до деградації духовного й культурного розвитку особистості.

Марчук О.В., Георгієв В.В., Мазур С.І.

Актуальні проблеми створення сучасних підручників з медицини

Створення підручників є невід'ємною частиною освітнього процесу, який вимагає постійного вдосконалення з огляду на найкращі світові моделі.

У закордонній медичній освіті, окрім традиційних паперових підручників (які все одно є і будуть) все більш поширеними стає створення не просто електронних копій (про DVD-диски мова навіть не йде), а інтерактивних підручників, які разом з сучасними інтернет-технологіями закладають нові можливості для ведення в медицині дистанційних способів навчання. Це розробки, де текст, вдало поєднується з динамічним мультимедійним контентом як інформаційного наповнення (анімація, 3D-моделювання, віртуальні практикуми, стимулятори тощо), так і контролю знань (мультимедійні задачі, тести). Завжди є зворотній зв'язок з можливістю користувача доповнювати матеріал для себе, а також впливати через авторів та видавців на подальші версії підручника. Існують також варіанти з інструментарієм для викладача-розробника занять.

Для медичної освіти це – беззаперечні переваги. Проте досить складно наповнити цю модель власними оригінальними зображеннями пацієнтів, діагностичного та лікувального процесу, мікрофотографіями, анатомічними ілюстраціями, патогенетичними анімаціями, схемами оперативних втручань, навчальним відео практичних маніпуляцій тощо. Це все не завжди можливе на базі якогось одного закладу і без команди спеціалістів, утримання яких на базі одного закладу не завжди можливе чи доцільне (дизайнерів, фотографів, ілюстраторів, редакторів, коректорів, операторів відеозйомки та звукозапису, різних програмістів, дистрибуторів тощо).

Останнім часом в Україні відзначається погіршення ситуації при створенні креативного, оригінального продукту, культури споживання інтелектуальної власності, а також системи незалежного рецензування підручників. Це призводитиме до заповнення освітнього простору масовим

ліцензійного іспиту “Крок-2. Фармація”	108
А.В.Крижановська, С.Ф.Макац	
Аналіз результатів навчання студентів коледжного потоку з мікробіології та шляхи його вдосконалення	109
Крижановська А.В., Іванова С.А., Вовк І.М.	
Особливості проведення лекцій та практичних занять з мікробіології англomовним слухачам	110
Кулик Л.Г.	
Застосування нових методів викладання фтизіатрії в умовах реорганізації фтизіатричної служби в Україні	111
Кулешова С.М., Слепова Т.О., Ткаченко О.В.	
Передача в приватні руки ПМСД – це реформування охорони здоров'я чи подальше поглиблення кризи в галузі?	112
Кушта А.О., Поліщук С.С., Шувалов С.М.	
Тематика знеболена, як складова частина викладання предмету хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії	114
Ладутько С.В., Качула С.О.	
Значення викладання біохімії у формуванні фахового менталітету у студентів вищих медичних закладів	115
Лациба В.П., Іванова Н.В.	
Сучасне бачення історії України	116
Леонова Н.В., Рущька І.А., Марчук І.А.	
Самостійна робота – як формування пізнавальної діяльності студентів-медиків ...	118
Лисенко Д.А.	
Проблеми адаптації навчання студентів медичних ВУЗів до вимог нової системи медицини	119
Лисенко О.М.	
Професійні жаргонізми в медичному дискурсі	120
Лисунець О.В.	
Перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації Національної стратегії розбудови системи охорони здоров'я в Україні	121
Личик Г.З., Тубулкан К.М.	
Використання ситуаційних задач під час викладання біологічної хімії в ВНМУ імені Пирогова М.І.	122
Лісовий М.І.	
Мотивація навчальної діяльності студентів-медиків на заняттях з формування культури професійного мовлення	123
Логутіна Н.В.Наливайко О.Б.	
Шляхи удосконалення викладання латинської мови у майбутніх фахівців сфери охорони здоров'я	125
Лук'янович І.Л.	
Оптимізації навчального процесу на клінічній кафедрі через алгоритмізацію побудови діагнозу у відповідності до виявлених ознак захворювання	127
Мазур О.І., Полонець О.В.	
Особливості викладання органічної хімії для англomовних студентів фармацевтичного факультету	128
Марлова А.С., Яценко А.Л.	
Роль іноземної мови у професійній підготовці студентів вищих медичних навчальних закладів	129
Марчук І.А.	
Економічні проблеми та перспективи в системі медичної освіти	130
Марчук О.В., Георгієв В.В., Мазур С.І.	
Актуальні проблеми створення сучасних підручників з медицини	132

Масік Н.П.	
Форми оптимізації практичної підготовки студентів на кафедрі внутрішньої медицини	133
Михайлюк Г.Т., Плотницька М.В.	
Створення сучасних фахових комп'ютерних словників з латинської мови як складова якісної підготовки студентів вищої медичної школи	134
Мікаєлян В.В.	
Комунікативний підхід при вивченні англійської мови у вищих медичних навчальних закладах	136
Мовчан Г.О., Хоменко В.М., Савицька О.О., Остапчук О.І.	
Особливості засвоєння практичних навичок студентами 4 та 5 курсів медичного факультету під час літньої виробничої практики	137
Мороз В.М., Йолтухівський М.В., Омельченко О.Д., Гусакова І.В., Богомаз О.В.	
Проблеми викладання нормальної фізіології іноземним студентам, що навчаються англійською мовою та шляхи їх вирішення	138
Московко С.П., Желіба Л.М., Московко Г.С.	
Лекційна складова навчального процесу: зміна парадигми?	138
Мостовой Ю.М., Распутіна Л.В., Діденко Д.В.	
Паліативна допомога у викладенні питань сестринської практики	139
Мруг В.М.	
Вивчення сучасних методів індикації збудників інфекційних хвороб	140
Мруг О.Ф.	
Оптимізація підходу до вивчення психіатрії, наркології та психотерапії з використанням інтерактивної педагогіки	141
Мунтян Л.М., Орловський В.О., Мунтян В.Л., Мадюда В.М., Юр А.М., Мунтян М.Л., Денисюк А.В.	
Тренінгові центри медичних університетів та їх роль в реалізації Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025 р.р.	143
Наливайко О.І.	
Що могло б стати найефективнішим вкладом медичних вишів у реалізацію Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні?	145
Недорезанюк Н.С., Білик О.В.	
Застосування тестового контролю при вивченні фармацевтичної хімії студентами Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова	146
Нечипорук В.М.	
Використання навчальних мультимедійних технологій у роботі з студентами-медиками при вивченні «Медичної хімії»	146
Омельченко О.Д., Гусакова І.В., Богомаз О.В.	
Проблеми викладання на теоретичних кафедрах як складова проблем медичної освіти в Україні	148
Очеретнюк А.О.	
Методичне забезпечення англійської форми викладання фармакогнозії та фітотерапії на кафедрі фармацевтичної хімії	149
Павлик І.В.	
Особливості післядипломного навчання хірургії іноземним студентам з англійською формою навчання в аспекті реалізації Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015- 2025 р.р	150
Паламарчук А.В., Власенко М.В.	
Метод пошуково-дослідницьких проектів у міждисциплінарному аспекті	152
Палій І.Г.	
Сучасні підходи до оптимізації навчання іноземних студентів у медичному вузі	153